

ПРО КУЛЬТУРНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ
ІЗ ЗАРУБІЖНИМИ КРАЇНАМИ
у червні 2026 року

*(оглядова довідка за матеріалами
преси, інтернету та неопублікованими документами)*

Загальні питання

В Україні

Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки та культури (ЮНЕСКО) засудила атаку росії 15 червня по Києво-Печерській лаврі, яка розташована на території об'єкта Всесвітньої спадщини «Київ: Софійський собор і пов'язані з ним монастирські споруди, Києво-Печерська лавра». Внаслідок атаки пошкоджені зазнали 19 об'єктів Національного заповідника «Києво-Печерська лавра. Серед них – Успенський собор, вежа Івана Кущника XVII–XVIII століть, Скарбниця Національного музею історії України, Музей книги і друкарства України, Національна історична бібліотека України та інші об'єкти на території Національного заповідника. У ЮНЕСКО заявили, що засуджують напади на культурні пам'ятки, навчальні заклади, студентів, освітян і медійників, яких захищає міжнародне право, та в межах свого мандату готові допомогти владі оцінити завдані збитки і визначити, яких заходів треба вжити невідкладно.

У зв'язку з наслідками масованих атак російської федерації, у результаті яких були пошкоджені культурні цінності, що перебувають під посиленням захистом та користуються найвищим рівнем міжнародного імунітету, Україна за участі національних та міжнародних експертів підготувала пакет пропозицій для розгляду Комітетом ЮНЕСКО із захисту культурних цінностей у разі збройного конфлікту. Серед ініціатив, які пропонують винести на міжнародне обговорення: подальше розширення Міжнародного списку культурних цінностей під посиленням захистом; започаткування міжнародного дослідження щодо впливу вибухових, вібраційних, акустичних та інфраструктурних факторів на культурні цінності під час збройного конфлікту; удосконалення механізму спеціального моніторингу (*ad hoc monitoring*) на основі українського досвіду; актуалізація дискусії щодо можливості відновлення механізму Генерального комісара, передбаченого Гаазькою конвенцією 1954 року.

В KSE Graduate Business School стартувала програма «Лідерство та побудова партнерств для культурних інституцій», спрямована на посилення управлінської спроможності керівників музеїв, заповідників, меморіальних комплек-

сів і культурних центрів із різних регіонів України. Програму реалізовано за ініціативи Міністерства культури України та Офісу підтримки відновлення у партнерстві з UNESCO, МХП, ПУМБ, KSE Foundation та KSE Graduate Business School. У програмі беруть участь 15 команд, відібраних на конкурсній основі.

Міністерство культури України та Німецько-Українська промислово-торгівельна палата підписали Меморандум про партнерство та співробітництво, спрямований на розвиток українсько-німецької взаємодії у сфері культури, збереження культурної спадщини та відновлення культурної інфраструктури України. Документ підписали Віцепрем'єр-міністерка з гуманітарної політики України – міністерка культури України Тетяна Бережна та Голова Правління Німецько-Української промислово-торгівельної палати Райнер Перау.

Міністерство культури України та Alinea International Ltd. підписали Меморандум про співпрацю в межах реалізації проєкту «Відновлення для всіх» (Recovery for All, RFA), який фінансується Урядом Канади. Співпраця спрямована на посилення інституційної спроможності Міністерства культури України для забезпечення та підтримки інклюзивного та орієнтованого на громадян відновлення у сферах культури, державної мовної політики та інформаційної безпеки, а також державної політики у сферах мистецтв, охорони культурної спадщини, музейної справи, вивезення, ввезення і повернення культурних цінностей, кінематографії.

Віцепрем'єр-міністерка з гуманітарної політики України – міністерка культури України Тетяна Бережна провела онлайн-розмову з міністром культури, інновацій та вищої освіти Ісландії Логі Ейнарссоном. Сторони обговорили актуальні напрями двосторонньої співпраці у сфері культури, участь Ісландії в ініціативах зі збереження та відновлення української культурної спадщини, а також підготовку до Конференції з питань відновлення України (URC2026) у Гданську.

Питання захисту українських культурних цінностей та посилення культурної дипломатії стали головними темами переговорів під час офіційної зустрічі Віцепрем'єр-міністерки з гуманітарної політики України – міністерки культури України Тетяни Бережної та заступниці очільника Мінкульту Тетяни Філевської із Надзвичайним і Повноважним Послом Республіки Австрія в Україні Робертом Мартіном Мюллером. Зокрема, йшлося про механізми збереження історико-культурної спадщини, масштабування інструментів культурної дипломатії, а також фінансову та організаційну підтримку українських мистецьких ініціатив за межами країни.

Ключові напрями програми EU4Culture II, яку спрямовано на зміцнення культурних екосистем у країнах Східного партнерства та посилення ролі культури як драйвера сталого розвитку, соціальної згуртованості та міжнародної співпраці, було презентовано на зустрічі заступниць міністра культури України А. Бондар і Т. Філевської з представниками Представництва Європейського Союзу в Україні: керівником відділу верховенства права Асьєром Сантільяном Лузуріагою, керівницею відділу європейської інтеграції, культури та національних меншин Діаною Вольскі та керівницею проєкту ЄС EU4Culture в Україні Дар'єю Микалевич.

З 8 червня на території колишнього села Гута Пеняцька (нині у межах Підкамінської селищної територіальної громади Золочівського району Львівської області) проводились пошукові дослідження з метою виявлення останків мешканців села, які трагічно загинули у лютому 1944 року. Роботи тривали до 19 червня. Пошукові роботи відбувалися згідно з домовленостями, досягнутими за результатами діяльності Українсько-польської робочої групи з питань національної пам'яті, та домовленостей президентів обох країн.

22 червня новий етап польсько-українських пошукових робіт розпочався у Тернопільській області в колишньому селі Пужники (нині село Садове Чортківського району). Дослідники шукали останки мешканців села, що загинули у лютому 1945 року. Роботи тривали до 28 червня. Їх проводили представники ТОВ «Спеціалізована установа „Волинські старожитності,» за участі польських фахівців – співробітників Поморського медичного університету в Щецині, а також представників Фундації «Свобода і Демократія», Інституту національної пам'яті Республіки Польща.

За кордоном

Понад 4,8 млн євро нової міжнародної підтримки для культури, п'ять пілотних проєктів Українського фонду культурної спадщини, нові стратегічні партнерства та меморандуми про співпрацю – такими стали ключові результати роботи Міністерства культури України на Конференції з питань відновлення України (URC2026) у Гданську. Домовленості допоможуть посилити захист культурної спадщини, підтримати українські медіа, креативні індустрії та сприятимуть культурно орієнтованому відновленню країни. Зокрема Європейський Союз виділив 2 млн євро на підтримку програм ЮНЕСКО зі збереження документальної спадщини України та забезпечення цифрового й інклюзивного доступу до інформації. Понад 1 млн євро інвестує програма «Партнерство за сильну Україну» на проєкти із захисту культурної спадщини та відновлення постраждалих об'єктів. Ще 1,5 млн євро Інститут висвітлення війни та миру (IWPR) за підтримки Норвезького агентства з розвитку співробітництва (Norad) спрямує на підтримку українських медіа та організацій громадянського суспільства у 2026–2027 роках. Крім того, міжнародна гуманітарна організація Mercy Corps виділяє 300 тис. доларів на підтримку мікро-, малого та середнього бізнесу, а також розвиток креативних індустрій. Результатом конференції стало також поглиблення міжнародного партнерства. Міністерство культури України підписало меморандуми про співпрацю з European Bank for Reconstruction and Development, ICCROM, Nova Ukraine та Mercy Corps. Також спільно з ЮНЕСКО було зафіксовано декларацію щодо культурно чутливого відновлення України. Окремим досягненням URC2026 стала презентація перших п'яти пілотних проєктів Українського фонду культурної спадщини. Серед них – проєкт відновлення Іванківського історико-краєзнавчого музею, який до російського вторгнення зберігав роботи видатної української художниці Марії Примаченко. Станом на зараз Фонд уже залучив 4,3 млн євро внесків. На запуск механізму швидкого реагування на наслідки російських атак передбачено до 200 тис. євро. Додатково міжнародний фонд ALIPH виділив ще 200 тис. дол. на невідкладну допомогу українським культурним інституціям. Перші 30 тис. євро вже спрямовано на стабілізаційні роботи у Мистецькому арсеналі, який зазнав

пошкоджень внаслідок російського удару 15 червня. Під час URC2026 Греція офіційно оголосила про приєднання до Українського фонду культурної спадщини, а Сербія заявила про намір зробити свій внесок до Фонду. Крім того, під час URC2026 Міністерство культури України та міжнародні партнери оголосили про новий етап розвитку програми Culture for Recovery (CuRe). На масштабування ініціативи буде спрямовано 520 тисяч фунтів стерлінгів, що дозволить поширити методологію культурно орієнтованого відновлення на національному рівні. Програму реалізує Міністерство культури України спільно з Міністерством розвитку громад та територій України. Проект втілюється за підтримки програми «Партнерство за сильну Україну» (PFRU), яку фінансують уряди Великої Британії, Естонії, Канади, Норвегії, Фінляндії, Швейцарії та Швеції. У межах Конференції з питань відновлення України URC2026 відбувся міжнародний воркшоп «Архітектура солідарності: багаторівневий підхід до мобілізації ресурсів для відновлення людського капіталу України», присвячений ролі держави, бізнесу, міжнародних партнерів та громадянського суспільства у підтримці українців і відбудові країни. Перший заступник міністра культури України Іван Вербицький у своєму виступі представив Український фонд культурної спадщини як приклад сучасної моделі багаторівневого врядування, що поєднує українську та міжнародну експертизу, державні інституції, громадянське суспільство й приватні фонди. Також відбувся стратегічний воркшоп «Від повернення до участі: спільне творення відновлення України», присвячений пошуку рішень для залучення українців до відбудови держави незалежно від того, де вони нині перебувають. Учасники дискусії: представники урядів України та Польщі, міжнародних організацій, бізнесу, громадянського суспільства та експертного середовища.

Віцепрем'єр-міністерка з гуманітарної політики України – міністерка культури України Тетяна Бережна у складі української урядової делегації на чолі з Прем'єр-міністеркою України Юлією Свириденко здійснила робочі візити до Латвійської Республіки та Естонської Республіки. У межах візитів відбулися зустрічі з Президентом Латвії Едгарсом Рінкевичсом, Прем'єр-міністром Латвії Андрісом Кулбергсом, Спікеркою Сейму Дайгою Мієрінею, Президентом Естонії Аларом Карісом, Прем'єр-міністром Естонії Крістеном Міхалом, а також представниками урядів обох держав. Сторони обговорили теми безпеки, відновлення України та європейської інтеграції. Окремо розглянули пріоритети гуманітарної політики, підтримку української культури, захист культурної спадщини та забезпечення прав дітей.

До Дня Конституції України

За кордоном

У столиці Швейцарії, в історичному замку Голліген відбулося урочисте прийняття з нагоди 30-ї річниці Конституції України. Офіційний захід, організований дипломатичною місією, об'єднав представників парламенту та уряду Швейцарської Конфедерації, дипломатичного корпусу, академічних кіл, а також численних активістів української діаспори та друзів України зі Швейцарії та Князівства Ліхтенштейн. Українську музичну традицію під час вечора представив дует Юлії Шевченко (бандура) та Руслана Шевченка (акордеон). Також виступив український хор «Misericordia». Силами громади та дипломатів було

розгорнуто дві експозиції. Перша – «Знаки ідентичності» через символи й артефакти від княжої доби до сучасності показала збереження національної пам'яті. Друга виставка презентувала історію українського конституціоналізму.

В іспанському місті Мурсія відбулося відкриття вуличної фотовиставки «Скарб у війні: два обличчя України». Авторка робіт – документалістка та фотограф Марія Сеновілла. Проект реалізовано завдяки тристоронній співпраці Посольства України в Королівстві Іспанія, регіональної влади та мерії міста Мурсія.

Вшанування пам'яті

За кордоном

30 червня у Культурному центрі України у Франції (у Парижі) відбувся урочистий вечір пам'яті, присвячений вшануванню життя, творчої спадщини та подвигу Героя України Василя Сліпака – соліста Паризької національної опери. Програма вечора була покликана через музику, спогади та художнє слово відтворити атмосферу глибокої вдячності митцю та воїну. Учасники події – українські та іноземні виконавці й музиканти: Олександра Турянська, Антоніна Криса, Гійом Дюссо, Клеман Майє, Хьонджин Со та Євгеній Гальперін.

Інформаційна безпека

В Україні

Заступниця міністра культури України з питань європейської інтеграції Наталія Мовшович зустрілася з радницею Програми розвитку ООН (ПРООН) з питань партисипативного врядування Костанцю Луканжелі та консультанткою з протидії дезінформації Джованною Майола. Сторони обговорили питання протидії іноземним інформаційним маніпуляціям та втручанням (FIMI), розвитку медіаграмотності та зміцнення інформаційної стійкості українського суспільства.

Креативні індустрії

За кордоном

Ілюстрована дитяча книга «З півслова. Про спілкування та розуміння одне одного» Романи Романишин та Андрія Лесіва здобула бронзову нагороду European Design Awards 2026 (EDA) – європейської премії у сфері графічного дизайну, ілюстрації, книжкового оформлення та візуальних комунікацій. Окрім самої нагороди, студія «Аграфка» потрапила до рейтингів конкурсу: TOP 20 Design Studios in Europe – увійшла до двадцятки найкращих дизайн-студій Європи.

Дні культури

За кордоном

Четвертий фестиваль української культури UA Days («Дні України») у Люксембурзі з 3 по 13 червня презентував європейській аудиторії мистецтво як інструмент спротиву та живої пам'яті в умовах війни. Організатор: громадська організація LUkraine asbl. Цьогорічна концепція фестивалю – «Мистецтво під вогнем». Програма фестивалю охоплювала ключові культурні локації Люксембургу: 3 червня – вернісаж виставки Aza Nizi Maza та показ документального

фільму-відкриття у Ciné Utopia зі спеціальним показом Underground Garden – документального фільму про харківську дитячу артстудію Aza Nizi Maza, яка працює попри постійні обстріли та загрози; 6 червня – показ фільму «Ти – космос» (U Are the Universe) режисера Павла Острікова у Kinopolis Kirchberg; 8 червня – дискусія «Мистецтво і поезія у час війни» у Cercle Cité за участі Радека Ліпки, Ірини Цілик, Ірени Карпи, Маріон Гут та Марти Чиж; 11 червня – концерт піаністки Марти Кузій «Стійкість: українська класика»; 13 червня – «Таврія: степ, сонце і джаз»: завершальний відкритий формат у Rotondes, натхненний культурою півдня України.

Закордонне українство

За кордоном

У столиці Швейцарії Берні 5–7 червня відбувався Саміт світового українства, який в умовах Року глобальної української єдності об'єднав понад 350 делегатів та гостей із громад, організацій та інституцій з-понад 50 країн світу заради посилення міжнародної підтримки нашої держави. Міжнародний форум було організовано Світовим Конгресом Українців у тісній співпраці з Українським товариством у Швейцарії та у партнерстві з МЗС України.

VI Міжнародний фестиваль української культури «Вишиванка-Берегиня» у Барселоні став масштабною платформою для консолідації української діаспори в Іспанії. Культурно-просвітницький форум об'єднав на одній сцені українські творчі колективи, сольні проекти й освітні осередки з різних регіонів Іспанії, зокрема з Мадрида.

У хорватському місті Вуковар пройшов традиційний міжнародний культурний захід «Дні української культури Вуковар 2026», який цього року об'єднав творчі колективи та представників української діаспори з Хорватії та Сербії. Головним організатором і носієм усіх заходів виступило Українське культурно-просвітнє товариство «Іван Франко» з Вуковара. Цьогорічну програму було присвячено Іванові Франку з нагоди 170-ї річниці від дня його народження та 110-ї річниці від дня його смерті. Центральною подією став гала-концерт у Хорватському домі. Серед гостей були члени культурних товариств «Україна» та «Андрій Пилих» (з міста Славонський Брод та Шумече), представники Українського культурного товариства «Іван Сенюк» із міста Кула (Республіка Сербія).

У червні хорватські міста Рієка та Ловран приймали учасників X Міжнародного українського фестивалю пісні, музики, танцю, образотворчої творчості, поезії та прози. Ювілейні програми присвятили 155-річчю від дня народження Лесі Українки та 170-річчю від дня народження Івана Франка. Організатори – Культурно-просвітнє товариство «Дніпро» (Рієка) та Українська громада Республіки Хорватія за підтримки Ради національних меншин Хорватії, міста Рієки та представництва меншини у Приморсько-Горанській жупанії. Натхненницею та режисеркою стала голова товариства «Дніпро», народна артистка України Ольга Камінська.

Українські громади та творчі колективи з Сербії та із сусідніх балканських країн – Хорватії і Боснії та Герцеговини – об'єднав 22-й Фестиваль української культури «Калина» у сербському місті Сремська Митровиця – щорічна

етнокультурна маніфестація української національної меншини в Сербії. Головною метою заходу є збереження національної ідентичності, популяризація обрядовості та демонстрація багатства української спадщини європейській спільноті.

10 червня в передмісті Салоніків – місті Переа відбувся Міжнародний музичний фестиваль «Українські фестини», організований Консульством України в Салоніках, Муніципальною владою Термаїкос та українською громадською організацією «Відродження нації, Україна», за сприяння партнерів – Волонтерського центру «Іліос» м. Переа та Спільки греків України в Греції. Захід об'єднав українських дітей та митців з Житомирщини, Київщини та Чернігівщини, а також танцювальні колективи грузинської громади «Ломісі» та вірменської громади «Арарат».

В американському місті Палатайн (штат Іллінойс) на базі нового Українського громадського центру відбувся дводенний фестиваль «Червона Рута», який цього року пройшов у форматі традиційних гуцульських вечорниць та об'єднав сотні представників української діаспори США. Його організаторами та волонтерами виступили активісти Осередку Спільки української молоді (СУМ) міста Палатайн за підтримки парафіяльної громади місцевої церкви Непорочного Зачаття.

У Шотландії українська громада та дипломати зустріли масштабний проєкт «Рушники єдності» – єдине вишите полотно завдовжки 270 метрів, яке прибуло до Единбурга після експозиції в Таллінні. Офіційний захід відбувся в місцевому осередку Союзу українців у Великій Британії. Презентоване полотно об'єднує 106 окремих рушників, створених руками майстрів та аматорів різного віку в Україні та багатьох країнах Європи.

На мультикультурному фестивалі в іспанській Адрі (провінція Альмерія), який об'єднав представників 11 країн світу задля демонстрації своєї національної спадщини, традиційних ремесел та автентичної кухні, чільне місце посіла українська закордонна спільнота.

Українська спілка в Анкарі представила на міжнародному фестивалі Eskil Tuz Gölü Festivali культуру та мистецтво. В українському павільйоні можна було побачити вироби українських майстрів, традиційні вбрання та сувеніри, проводилися майстер-класи, на сцені фестивалю українські колективи презентували народні танці та вокальні номери.

Хор Асоціації українців у Фінляндії «Perespiv Choir» дебютував на фестивалі шведськомовної культури Sång-och musikfesten 2026, що відбувся в Гельсінкі.

У столиці Шотландії Единбурзі з успіхом пройшла прем'єра мультидисциплінарної вистави «Мавка». Постановка, створена спільно представниками традиційної української діаспори та новоприбулими українцями, стала подією шотландського фестивалю Refugee Festival Scotland.

В індійській столиці Делі на базі навчального закладу Father Agnel у межах культурно-гуманітарної програми «Мости емпатії», яку реалізує дипломатичне представництво України, відбувся тематичний майстер-клас із петриківського розпису, який присвятили українському місту Херсону.

Бібліотечні фонди спілки «Об'єднана українська діаспора в Греції» та недільної школи «Трембіта» в Афінах отримали понад 50 нових примірників сучасної дитячої та підліткової літератури. Книжковий вантаж було сформовано та передано за всебічного сприяння німецького культурного центру Goethe-Institut Athen.

Посольство України в Грузії передало добірку українських книжок до бібліотеки центру позашкільного навчання «Sikvaruli». Проєкт реалізовано в межах культурної дипломатії задля підтримки української діаспори та популяризації читання рідною мовою.

Музика В Україні

У програмі восьмигодинного музичного марафону ARTE: EuroPiano – «Найкращі фортепіанні концерти з усієї Європи», що об'єднав 11 європейських міст і понад 20 музичних творів, 21 червня прозвучав «Слов'янський концерт» для фортепіано з оркестром, ор. 54 Бориса Лятошинського. Запис для загальноєвропейського музичного марафону відбувся у Києві у Національній філармонії України 3 червня під час концерту «Українська поема» у Колонному залі ім. Миколи Лисенка. Під орудою Кері-Лінн Вілсон концерт зіграв Академічний симфонічний оркестр Національної філармонії України та Національний ансамбль солістів «Київська камерата»; соліст Максим Шадько. Серед гостей київського концерту був генеральний менеджер Метрополітен-опери Пітер Гелб. Загальноєвропейський марафон було приурочено до Всесвітнього дня музики («Fete de la musique»).

У межах X Міжнародного фестивалю мистецтв O-Fest, який відбувся у Бучі Київської області 27 червня, виступили виконавці з десяти країн. На сцені літнього театру під час гала-концерту «Буча. Сила відродження» хіти з відомих опер та оперет виконали крім українських учасників Юстина Буяк (Польща), Янне Шевченко (Естонія), Марія Запата (Іспанія), Ієва Сумея (Латвія), Йонас Сакалаускас (Литва), Анастасія Леньо (Молдова), Вілле Салонен (Фінляндія), Лю Тао (Китай). Також до заходу долучився італійський режисер, театральний діяч і дослідник Лоренцо Понте. Розпочинав концерт ансамбль Show Brass Band Оркестру Національних збройних сил Латвії. Подію організувала Національна оперета України спільно з Бучанською міською радою. Концерт відбувся за підтримки посольств Азербайджану, Естонії, Італії, Іспанії, Латвії, Литви, Молдови, а також Польського інституту у Києві.

22 червня у Волинському академічному обласному українському музично-драматичному театрі ім. Т. Г. Шевченка відбувся концерт, який об'єднав творчість литовського піаніста Мікалоюса Чюрльоніса та Лесі Українки. Захід був частиною музично-поетичного туру проєкту «Створення світів». Луцьк став завершальним містом, де презентували мистецьку програму. На сцені театру піаніст Рокас Зубовас із дружиною Сонатою Девейкіте-Зубовене виконував твори свого прадіда на фортепіано. З ними виступала литовсько-українська акторка Крістіна Кісельовайте, яка декламувала поезію Лесі Українки. Захід було організовано у співпраці Посольства Литовської Республіки в Україні, Почес-

ного консульства Литовської Республіки у Луцьку, Інституту культури Литви, Луцької міської ради та Волинського драмтеатру.

За кордоном

У Палаці Європи у Страсбурзі відбувся концерт 17-річного українського піаніста Гавриїла Сидорика, який після початку повномасштабної війни виїхав з України і зараз живе в Естонії. Метою заходу було нагадати про українських дітей, які зникли безвісти через війну, а також про необхідність підтримувати молоді українські таланти за кордоном. Юний піаніст виконав твори Людвіга ван Бетховена, Хейно Еллера, Миколи Лисенка та Фредеріка Шопена.

Український піаніст Роман Лопатинський став переможцем Міжнародного конкурсу піаністів імені Святої Цецилії (Santa Cecília International Piano Competition), який проходив у місті Порту (Португалія). Окрім головної нагороди музикант отримав приз глядацьких симпатій, агентський приз та премію на запис CD.

Театр

В Україні

4 червня, в День вшанування пам'яті дітей, які загинули внаслідок збройної агресії росії проти України, в Національній опері України відбулася світова прем'єра «Матерів Херсона» – опери про російську окупацію та викрадення українських дітей, яку Метрополітен-опера замовила українському композитору М. Коломійцю на лібрето американського драматурга Джорджа Бранта. Рік тому, 2 червня, Метрополітен-опера в Нью-Йорку презентувала перший уривок з «Матерів Херсона». Тоді як нинішнє виконання у Києві концертної версії опери стало прем'єрою публічною презентацією цілісного твору. Проєкт реалізовано у співпраці Метрополітен-опери, Польської національної опери, Національної опери України та Львівської національної опери за підтримки KSE Foundation. Концертну прем'єру в Києві продиригувала канадська диригентка Кері-Лінн Вілсон – засновниця Ukrainian Freedom Orchestra та музична директорка Національного ансамблю солістів «Київська камерата».

19, 20 червня та 8 липня на головній сцені Національної оперети України відбулася світова прем'єра нової постановки «Комахи» в режисурі Оксани Тараненко за мотивами культової п'єси братів Чапеків «3 життя комах» (1923). Постановку здійснила режисерка Оксана Тараненко. Над художнім оформленням працювали німецькі колеги: художниця-сценографка Брігіта фон Валь та художник з костюмів Карл-Крістіан Андерсен. Проєкт здійснюють за підтримки Посольства ФРН у Києві.

Франківський драмтеатр завершить сезон 30 червня прем'єрою вистави «Станція «Перемога». Це постановка литовського режисера Андріюса Дарелли за п'єсою українського драматурга Олега Михайлова.

За кордоном

Донецький академічний обласний драматичний театр міста Маріуполь взяв участь у XIV Міжнародному фестивалі сценічних мистецтв BABEL FAST

у місті Тирговіште у Румунії під егідою Театру «Tony Bulandra». У межах фестивальної програми він представив виставу «Межа» у постановці канадського режисера Крістофера Морріса. В основу вистави покладено осмислення канадським режисером трагедії Маріупольського драматичного театру, що сталася 16 березня 2022 року. Також складовою участі театру у BABEL FAST 2026 стали професійні зустрічі з провідними діячами європейського театрального середовища, зокрема директором Театру «Tony Bulandra», засновником фестивалю BABEL Міхаєм Константіном Раніном.

У TD Berlin 28 червня відбулася прем'єра німецько-української вистави «Nastia – Фрагменти неможливого майбутнього», яка є новою постановкою української драматургині Катерини Пенькової та німецького режисера Андреаса Мерца.

Волинський академічний обласний театр ляльок презентував у межах міжнародної науково-практичної конференції «Комічні персонажі в ляльковому театрі», яка проходила у місто Оснабрюк (Німеччина) 18–19 червня, виставу «Волинський вертеп», а режисерка театру Катерина Лавринець виступила із доповіддю «Архетип вертепного персонажа Козака у образі Луня як культурно-історичної спадщини Волинського академічного обласного театру ляльок».

Візуальні мистецтва

В Україні

У київській галереї «Хлібня» на території Національного заповідника «Софія Київська» розпочав роботу великий виставковий проєкт «Ода до радості». Експозиція вперше зайняла всі дев'ять залів артпростору. Вона об'єднала 246 творів мистецтва від ста авторів і триватиме до 19 липня. Головною темою виставки є дослідження емоції радості, її сприйняття та трансформації в умовах війни. Експозиція поєднує різні види та техніки мистецтва, зокрема класичний живопис, фотографію та пластику. Ідея проєкту базується на концепції французького галериста Ксав'є Гра. Він щороку ініціює мистецькі події у європейських містах, надихаючись «Одою до радості» Людвіга ван Бетховена та принципами гуманізму й підтримки колег. Виставку реалізувала спільнота #МоєМіністерствоКультури під патронатом Cutout Collage Art Project. Партнером заходу також виступила французька галерея Le Bonheur Est Dans L'instant.

Міжнародний конкурс для ілюстраторів PIC уперше визначив переможців. Цей конкурс, що має на меті підтримувати ілюстрацію як професійну мистецьку практику, створила спільнота Pictoric у співпраці з Goethe-Institut Ukraine, Книжковим Арсеналом та Польським інститутом у Києві. У номінації «Книжкова дитяча ілюстрація» перше місце здобув Луїс Сан Вісенте з Мексики з проєктом «Kala». Друге місце отримала Ченьюе Юань із Великої Британії за роботу «Gugu on the Pasture». Третє місце розділили Наталія Агуєрре з Аргентини з проєктом «Un nudo en la garganta» та Хсі Хуей Лінь із Тайваню за роботу «Where is Mr. MOON?». Спеціальну відзнаку журі отримала Лусія Сарабія з Мексики за проєкт «¡Que viva el pulque!». До короткого списку номінації увійшли 20 митців з Італії, Португалії, Бельгії, Ізраїлю, Польщі, України, Німеччи-

ни, Колумбії, В'єтнаму, США, Угорщини та Уругваю. У студентській номінації перемогу здобула Вінді Чжу з Китаю з проєктом «Little dragon king». Друге місце посів Харпріт Сінгх з Індії за роботу «Its Delhi there is space for everyone». Третє місце розділили Н. Віщик з України з проєктом «Gentle Giant» та Олівер Артур з Канади за роботу «Death Rattle». Спеціальну відзнаку отримала Бомі Сон із Південної Кореї за проєкт «Little by little, again, eventually...». До короткого списку увійшли 22 молодих ілюстратори з Литви, Німеччини, Ізраїлю, Франції, Бразилії, Великої Британії, України, Польщі, Колумбії, Туреччини та Китаю.

Посольство Федеративної Республіки Німеччина в Києві створило «Словник німецької підтримки» спільно з українським художником Нікітою Тітовим. Проєкт складається з восьми плакатів, за кожним з яких криється окремий аспект допомоги Україні – від захисту неба до відновлення зруйнованих міст. Роботи представили на фасаді посольства Німеччини в Києві, а також у столичному метро та на вулицях міста.

Художники Джуліо Пішителлі (Неаполь, Італія) і Емільєн Урбано (Париж, Франція) поряд з українськими художниками взяли участь у виставці документальної фотографії «Географія небезпеки», що тривала з 13 до 28 червня у Кривому Розі. Проєкт осмислює війну через досвід повсякденного життя, пам'яті та відповідальності. Інституційний партнер проєкту: Криворізький центр сучасної культури. Паралельна публічна програма, присвячена фотографії як інструменту пам'яті, свідчення та етичного осмислення війни, відбувалась за підтримки Фонду ім. Гайнріха Болля.

24 червня в Музеї історії міста Києва відбулась презентація виставки дитячих малюнків – робіт переможців та учасників Міжнародного конкурсу дитячої творчості «Шляхами Івана Марчука», організованого Українською суботньою школою у Відні. Темою конкурсу стала «Вічність, сплетена мріями». Конкурс об'єднав понад 500 дітей з України та інших країн світу.

За кордоном

Мандрівна Київська бієнале зробила зупинку 11 червня в Берліні в Інституті сучасного мистецтва KW. Берлінський етап бієнале має назву «Птах, який не може приземлитись» і включає масштабну виставку та паралельну програму подій: перформанси, концерти, сесії-слухання і дискусії. Виставка експонуватиметься до 13 вересня. У контексті зростання політичної турбулентності проєкт розглядає поняття «Близькосхідної Європи», а також історії конфліктів, колоніальності та імперіалізму на її теренах, пов'язуючи пострадянську Східну Європу із Центральною і Південно-Західною Азією та Середземномор'ям. У бієнале беруть участь понад 40 митців. Серед українських художників тут представлені, зокрема, Л. Васильченко, О. Радинський, А. Звягінцева та ін. Кураторську команду інституту KW очолює Софі Кrog Крістенсен, кураторкою перформативної програми виступає Лорена Хуан, а куратором дискурсивної програми – український культуролог Василь Черепанин. Проєкт «Птах, що не може приземлитись» продовжує теми бієнале 2025 року, яка проходила у форматі виставок у Варшаві, Антверпені, Дніпрі, Києві та Лінці.

Українські художниці Маша Фоя, Ольга Лісовська, Марія Білінська, Ірена Заблоцька, Ірина Яременко, Гена Гудкова, Дарія Лада, Дарія Філіппова, Аліна Ковтун, Андріана Чуніс та Євгенія Ніконорова увійшли до довгого списку премії для ілюстраторів World Illustration Awards 2026. Серед відзначених – авторки з України, а також українки, які нині працюють у Великій Британії, Канаді та США.

Фонд «Ізоляція» представив 15 червня на площі Messeplatz в межах Art Basel у Базелі (Швейцарія) перформанс, присвячений Донецьку. Pulse Agglomerate – біометричний меморіальний перформанс, в якому сто лампочок мерехтять у ритмі серцебиття мешканців Донецька, записаного у 2013 році в культурному центрі «Ізоляція» всередині інсталяції мексикансько-канадського художника Рафаеля Лозано-Хеммера Pulse Room – цього разу у виконанні Марії Куліковської на Art Basel. Перформанс було представлено у співпраці з Atelier Lozano-Hemmer (Монреаль), галереєю Max Estrella (Мадрид) та bitforms gallery (Нью-Йорк) з нагоди цифрової виставки мистецтва Zero 10 на Art Basel.

Кураторка та засновниця харківського артпростору «ЄрміловЦентр» Н. Іванова стала першою українською лауреаткою міжнародної премії Ігоря Забеля з культури і теорії 2026 року. Нагорода присуджується фондом ERSTE Foundation (Відень, Австрія) та Igor Zabel Association (Любляна, Словенія). Її вручають історикам мистецтв, теоретикам культури та арткритикам, які розвивають та досліджують візуальне мистецтво Центральної, Східної та Південно-Східної Європи. Організатори також назвали імена отримувачів стипендійної премії, серед яких є і українська кураторка, Альона Каравай.

Українська Voloshyn Gallery представила персональний проєкт художника Юрія Болси на міжнародному ярмарку Liste Art Fair Basel 2026 у Швейцарії. Виставка під назвою «Я перечепився через хмару, дивлячись у небо» (I Tripped Over a Cloud While Looking at the Sky) об'єднала нові живописні та скульптурні роботи митця. Liste Art Fair Basel є одним із міжнародних ярмарків для галерей, які представляють нове покоління художників, і щороку проходить паралельно з Art Basel. Водночас на цьогорічному ярмарку Art Basel у секції Unlimited, Voloshyn Gallery представляє проєкт Микити Кадана «Тривога».

В Ларнаці на Кіпрі з'явилася мініскульптура мистецького проєкту «Шукай!». Це перша закордонна скульптура ініціативи та присвячена мандрівнику та письменнику з Києва Василю Григоровичу-Барському. Автор мініскульптури – Юрій Білявський. Встановлено її за підтримки українського культурного центру «Обійми» – проєкту, який перевідкриває українську спадщину на Кіпрі.

Художник і фотограф Саша Курмаз став переможцем Премії імені Красни-Крауза 2026 року за книгу «Red Horse», присвячену досвіду життя під час повномасштабної російсько-української війни. Дизайн видання створив графічний дизайнер Ніколя Поллі, а опублікувало його швейцарське видавництво Images Vevey.

У Вільнюській ратуші протягом червня працювала фотовиставка «Одеса між війною і світом» одеського фотохудожника та фотожурналіста Бориса Бухмана.

Кіно В Україні

Протягом 5–12 червня в Києві та онлайн у рамках 23-го Міжнародного фестивалю документального кіно про права людини Docudays UA було показано 82 стрічки з 36 країн. Серед них чимало українських прем'єр і стрічок, що вже відзначені на престижних фестивалях. Центральна тема цьогорічного заходу «Прості конструкції» досліджувала базові опори, які допомагають суспільству триматися в умовах хаосу, війни та невизначеності. Фестиваль відкрила міжнародна прем'єра повнометражного документального фільму «Природжений фальсифікатор» німецьких режисерів Ерека Бремера та Беньяміна Роста. До міжнародного конкурсу Доси/Світ увійшло 10 стрічок. Головний приз конкурсу Доси/Світ дістався «Зеленому світлу» (реж. Павел Кузуйок, Австрія). Спеціальна відзнака Доси/Світ – у «Майлін» (реж. Марія Сільвія Естеве, Аргентина, Франція, Румунія). Головний приз конкурсу Доси/Україна за підтримки провідного європейського суспільного мовника ARTE здобула спільна продукція України, Румунії, Нідерландів і Німеччини «Не питай мене, чи я вбивала» (реж. Олена Максьом, знято коштом авторки і за грантової підтримки європейських фондів). Спеціальна відзнака конкурсу Доси/Україна і Приз глядацьких симпатій відійшли повнометражному дебюту Олександра Ткаченка «Де все зникає» (Україна, Франція, за фінансової підтримки ARTE). Премія імені Андрія Матросова 2026, заснована на честь продюсера фестивалю, Андрія Матросова, цьогоріч дісталася повнометражному режисерському дебюту Жанни Довгич «Мир для Ніни» (спільне фінансування Держкіно України та Швейцарії). Головний приз конкурсу «Доси/Коротко» отримав фільм «Педро Томас пояснює світ» режисерки Корнеліюс Стучкус (Іспанія). Найкращою молодого українською продюсеркою за версією ARTE стала Дар'я Захарова за фільм «Ілюзія тихої ночі» (реж. Ольга Черних, Україна). Головний приз спеціальної справозахисної номінації «Rights Now!» – у нідерландської стрічки «Обіцянка» режисера Даана Велдхейзена. Спецвідзнака «Rights Now!» дісталася фільму «Якби голуби перетворилися на золото» режисера Пеппи Лубояцкі (Чехія, Словаччина). Головний приз студентського журі – «Безіменна» (Ірак, Франція, Катар) режисера Захраа Гандур. У складі журі конкурсу Rights Now! працював британський письменник і журналіст Пітер Померанцев. У межах спеціальної програми «Доси/Хіти» було показано документальні стрічки, які вже отримали визнання на нещодавніх міжнародних фестивалях: «Волосся, папір, вода» в'єтнамського постановника Чіонг Мінь Куї, «Срібло» Наталії Коняж (Польща, Норвегія, Фінляндія) і «Якби голуби перетворилися на золото» Пеппи Лубояцкі (Чехія/Словаччина). Серед позаконкурсних програм також – «Деконструкції», що осмислює спадок колоніальних політик та шукає дієві деколонізаційні практики (створена у співпраці з найбільшим фестивалем документального кіно про права людини у Вільнюсі Inconvenient Films), програма «Литовський фокус», що осмислює та розглядає в деталях контекст цієї країни та її кінематографічну традицію тощо. Для представників кіноіндустрії працювала фахова програма «Доси/Про». Серед важливих фокусів програми – презентація стратегічної співпраці Суспільного з французьким медіавелетнем ARTE. Docudays UA про-

водився за фінансової підтримки Європейського Союзу, Посольства Швеції в Україні, Державного агентства України з питань кіно.

12–21 червня у столиці за підтримки Державного агентства України з питань кіно проходив XIII Міжнародний фестиваль кіномистецтва для дітей та підлітків «Чілдрен Кінофест». Подія об'єднала 12 міст України, серед яких – Київ. Під час урочистого відкриття фестивалю директор Чілдрен Кінофесту Денис Іванов разом із представником Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) Тобі Фрікером анонсували нову спільну програму для юних талантів «У кадрі: крізь дитячий об'єктив», приймання заявок на яку вже відкрито для учасників віком від 6 до 14 років. Фестивальний екран відкрила французька фантастична анімація «Арко». Її глядачам особисто презентував директор Французького інституту в Україні Гійом Абер. Центральною подією став 10-й ювілейний Дитячий кіноконкурс. З-поміж понад 120 надісланих заявок до фіналу пройшли 18 короткометражних фільмів, створених дітьми з України та з-за кордону. Найкращим фільмом фестивалю глядачі обрали швейцарську пригодницьку стрічку «Баррі. Пес-рятівник». Окрім конкурсу дитячих фільмів, програма охоплювала: міжнародну добірку європейського дитячого кіно; онлайн-колекцію «Північне сяйво. Найкраще дитяче кіно країн Північної Європи», до якої увійшло 12 фільмів зі Швеції, Норвегії, Фінляндії, Данії та Ісландії; ретроспективу ірландської анімаційної студії Cartoon Saloon.

У межах V Міжнародного фестивалю глядацького кіно «Миколайчук Опен 2026» у Чернівцях з 13 до 20 червня було показано 90 коротких і повнометражних фільмів. Фільмом-відкриттям стала комедія «Сусіди зверху» (The Invite) режисерки Олівії Вайлд (США). Переможців визначили у національному короткометражному, міжнародному повнометражному конкурсах і конкурсі музичних відео. Зокрема до програми міжнародного повнометражного конкурсу увійшли сім стрічок із Великої Британії, Південної Кореї, Мексики, Румунії, Бразилії, України та Китаю. Крім глядацького голосування роботи оцінювало міжнародне професійне журі, до складу якого крім українських кінематографістів увійшли ірландський продюсер Майк Дауні, британський режисер Корін Гарді та шотландський режисер Девід Маккензі. Головну нагороду отримала південнокорейська стрічка «Про людей і м'ясо» режисера Ян Джонхьона. Ця ж робота отримала приз журі. Спеціальний приз глядачів (друге місце) отримала мексиканська стрічка «Рок, трава й тачки» Х. М. Кравіото, а спеціальну відзнаку журі – британська драма «Королева на морі» Ланса Гаммера. Закрила фестиваль чеська спортивна драма «Непереможні» («Invincibles»).

4 червня у Львові розпочався 14-й Тиждень австрійського кіно. До програми фестивалю увійшло 3 фільми, серед яких учасники й призери одного з найбільших світових кінофестивалів Берлінале та інші. Подію відкрила біографічна історична драма «Сісі і я» (4 червня), яку зняла Фрауке Фінстервальдер. Було показано й історичну драму «Роуз» (5 червня) режисера Маркуса Шляйнера. До програми також увійшла драма «Найсамотніша людина в місті» (6 червня) режисерів Тіцца Кові, Райнер Фріммель.

Українська кіноакадемія та Netflix разом з European Audiovisual Entrepreneurs (EAVE) оголосили склад експертів сесій для учасників цього річ-

ної грантової програми. Було оголошено перелік проєктів, які отримають гранти по 15 тисяч доларів на розробку сценаріїв для авторських повнометражних ігрових фільмів. Окрім фінансової допомоги, проєкти отримають підтримку від експертів EAVE – європейської навчальної програми для продюсерів. Цьогоріч до складу експертів увійдуть: Йонас Дорнбах – продюсер, генеральний директор і партнер компаній Komplizen Film та Komplizen Serien (Німеччина); Ада Соломон – продюсерка, голова правління Європейської кіноакадемії (Румунія); Анна Ценнік – сценарна консультантка та сценаристка (Франція / Польща); Жак Акшоті – сценарист, сценарний консультант і викладач (Франція).

За кордоном

Три українські фільми було показано у межах лондонського незалежного кінофестивалю Raindance Film Festival, що тривав із 17 по 26 червня. Так, до програми Narrative Short увійшов короткометражний ігровий фільм *On a Stringer* («Рибачок»), що є режисерським дебютом українського оператора Сашка Рощина, а до основної документальної секції Documentary Feature – стрічка *Rescue*, над якою працювала українська організація «Кожна Тварина» спільно з американською продакшн-компанією *We Are All Animals* (режисером став Алессіо Ск'яцца, а продюсеркою – засновниця «Кожної Тварини» Тамара Х'юман). Також у програмі Documentary Feature було показано фільм *Our Colors Never Fade* («Наші кольори не тьмяніють»), над яким працював американський режисер Джим Макшеррі. Фільм створено на основі фронтових кадрів, особистих архівів та інтерв'ю з українськими ЛГБТК+військовими.

Світова прем'єра фільму «Машина часу: Майдан» українських режисерів Володимира Тихого і Романа Любого відбулася 11 червня в межах конкурсної програми фестивалю Sheffield DocFest (м. Шеффілд, Велика Британія), де він отримав спеціальну відзнаку журі. Фільм «Машина часу: Майдан» створило кінооб'єднання «Вавилон'13» у копродукції з Суспільним мовленням та німецькою компанією TrimaFilm.

Два українські фільми здобули нагороди 66-го Краківського міжнародного кінофестивалю, що проходив з 31 травня по 7 червня у Польщі. «Пасхальний день» режисера Миколи Засєєва отримав приз журі в міжнародному конкурсі короткометражних фільмів як найкращий європейський фільм. Ця нагорода є номінацією Краківського кінофестивалю на премію Європейської кіноакадемії в категорії «Найкращий короткометражний фільм» 2027 року. А «Тиха повінь» режисера Дмитра Сухолиткого-Собчука отримала нагороду в міжнародному конкурсі документальних фільмів. Режисеру було присуджено «Срібний ріг» за фільм «високої художньої цінності».

Українські документальні проєкти викликали інтерес у представників провідних світових медіакомпаній та платформ під час міжнародного ринку документального кіно Sunny Side of the Doc, який відбувся 22–24 червня у французькій Ла-Рошелі. Протягом трьох днів команда кінокомпанії Kalyna Film провела понад 80 індивідуальних переговорів із міжнародними мовниками, стрімінговими платформами, дистриб'юторами та потенційними партнерами з копродукції.

Український короткометражний фільм «Твій дім – це і мій дім» (Your Home Is My Home) режисера Дениса Кіреєва увійшов до конкурсної програми першого міжнародного фестивалю короткометражного кіно U30 Film Festival, який проходив з 4 по 7 червня у Будинку молоді Белграда (Сербія) та був орієнтований на молодих кінематографістів.

Спеціальні покази науково-фантастичного фільму «Ти – космос» режисера Павла Острікова відбулися у восьми містах Бельгії: в Антверпені, Брюсселі, Брюгге, Генті, Хассельті, Кортрійку, Левені та Лежі (12 та 14 червня).

У польському місті Вроцлав у межах фестивалю KinoUkraine відбувся спеціальний показ українського художнього фільму «Мавка. Справжній міф» режисерки Каті Царик – подія, організована для української громади та шанувальників кінематографа. Частиною кіновечора стала творча зустріч із українськими акторами театру та кіно Любавою Грешною та Михайлом Пшеничним. Додаткові спеціальні сеанси фільму «Мавка. Справжній міф» тривали до 2 липня у кінотеатрі Kino Nowe Horyzonty. Покази також було організовано у трьох містах Литви: 21 червня – у Шяуляї (Atlantis Cinema), 25 червня – у Клайпеді (Kinas Arlekinas); 26, 27 та 28 червня – у Вільнюсі (Apollo Kinas).

21 червня у Лондоні, в кінотеатрі GENESIS CINEMA, відбувся показ дитячого фентезі «Хрещатик 48/2» Дмитра Авдєєва.

Американська академія кінематографічних мистецтв і наук запросила приєднатися до організації п'ятих українських продюсерів. До списку з 529 митців та керівників кіноіндустрії, яких цього року запросили стати членами організації, увійшли Олег Кохан, Наталія Лібет, Ольга Бергман, Ігор Савиченко та Володимир Яценко. В академії зазначили, що всі запрошені зробили вагомий внесок у розвиток кінематографа. Членів Американської кіноакадемії обирають за рекомендаціями професійних гільдій організації. Остаточне рішення щодо прийняття нових учасників ухвалює рада директорів академії.

Проект повнометражного ігрового фільму Times New Roman українського режисера Філіпа Сотниченка здобув головну нагороду на міжнародному пітчінгу Transylvania Pitch Stop 2026, який відбувся в румунському місті Клуж-Напока. Над новою стрічкою працює міжнародна команда продюсерів з України, Литви, Німеччини, Латвії та Нідерландів.

Повнометражний дебют режисерки А. Солоневич «30 днів літа» («30 Days of Summer») отримав девелопмент-підтримку від німецького фонду Medienboard Berlin-Brandenburg. Проект розвивається як міжнародна копродукція за участі партнерів з Норвегії та Німеччини.

Музеї. Охорона та промоція культурної спадщини В Україні

У Національному заповіднику «Софія Київська» відбулася конференція «Право на спадщину. Відповідальність за культуру», присвячена поширенню знань про Гаазьку конвенцію 1954 року. Захід організувала громадська організація «Агенція суспільно-правового моделювання» в партнерстві з громадською організацією «Культура захисту» в межах проекту «Гаазька конвенція 1954 року та її протоколи: можливості використання та популяризації» за підтримки

Програми участі ЮНЕСКО, Міністерства культури України, Міністерства оборони України, Національної комісії України у справах ЮНЕСКО, Офісу ЮНЕСКО в Україні та Центрального управління цивільно-військового співробітництва Генерального штабу Збройних Сил України. Конференція об'єднала представників органів державної влади, сектору безпеки і оборони, ЮНЕСКО та інших міжнародних організацій, іноземних експертів, наукової спільноти та ін. У межах події учасники обговорили роль культурних цінностей у системі міжнародного гуманітарного права, сучасні цифрові технології документування культурної спадщини, практику цивільно-військового співробітництва, а також міжнародні й національні механізми відповідальності за посягання на культурні цінності. Одним із ключових елементів конференції стала презентація результатів проєкту «Гаазька конвенція 1954 року та її протоколи: можливості використання та популяризації». Учасникам представили брошуру, присвячену цінностям і механізмам Конвенції, серію просвітницьких відеоматеріалів за участі експертів ЮНЕСКО та міжнародних партнерів. Також презентували інформаційно-аналітичну платформу «Право на спадщину. Відповідальність за культуру», присвячену механізму посиленого захисту, документуванню посягань на культурні цінності та питанням відповідальності за порушення норм міжнародного гуманітарного права, розроблену за підтримки Міжнародного фонду «Відродження».

За підтримки ЮНЕСКО у Національному заповіднику «Софія Київська» встановлено 28 сейсмоматчиків, які допоможуть відстежувати вплив ракетних ударів, вибухів та інших вібраційних навантажень на пам'ятки комплексу. ЮНЕСКО також профінансувала програмне забезпечення, спеціальний комп'ютер для обробки даних і роботу італійських фахівців, які монтували систему.

У Києві з нагоди Міжнародного тижня архівів відбулося відкриття виставки «Україна в ЮНЕСКО: архіви, що зберігають пам'ять про співпрацю». Її було організовано ЮНЕСКО у співпраці з Державною архівною службою України в межах проєкту «Збереження єврейської документальної спадщини України, вшанування колективної пам'яті, розширення знань та доступу до архівів, а також сприяння міжкультурному діалогу», що реалізується за фінансової підтримки Європейського Союзу. Експозиція, сформована на основі оригінальних архівних документів, фотографій та аудіовізуальних матеріалів, простежує розвиток співпраці з 1954 року – від перших етапів партнерства до сучасних ініціатив у сферах культури, освіти, науки, комунікації та інформації. У межах відкриття виставки також відбулася панельна дискусія «Документальна спадщина: права, пам'ять і майбутнє».

У Національному заповіднику «Києво-Печерська лавра» було презентовано українську версію посібника «Сприяння деколонізації в музеях: Україна у фокусі» («Supporting Decolonisation in Museums: Focus on Ukraine»). Його вперше було опубліковано англійською у 2025 році в межах спільного проєкту Українського інституту, ICOM UK (Національний комітет Міжнародної ради музеїв Великої Британії), ICOM Ukraine та Асоціації музеїв Великої Британії за підтримки Британської Ради.

У Києві 21 червня відбулася закрита презентація української адаптації міжнародного формату Destination X від SWEET.TV, який входить до п'ятірки інноваційних шоу світу. Проєкт реалізують за підтримки Міністерства культури України, він покликаний популяризувати українську історію, культурну спадщину, туристичні маршрути та маловідомі локації країни.

На Алеї київських князівен на території Національного заповідника «Софія Київська» Надзвичайний і Повноважний Посол Французької Республіки в Україні Гаель Вєсьєр та генеральна директорка Національного заповідника «Софія Київська» Неля Куковальська висадили дуб на честь Анни Київської, доньки Великого князя Київського Ярослава Мудрого та королеви Франції. Це дерево стало четвертим у межах проєкту «Алея київських князівен», започаткованого задля вшанування доньок Ярослава Мудрого, які через династичні шлюби стали королевами європейських держав.

У Дубенському замку на Рівненщині було відкрито банерну виставку «Палац великих князів литовських у Вільнюсі: історичне поєднання Литви і України», організовану у співпраці Національним музеєм «Палац великих князів литовських» (Вільнюс). Експозиція розповідає про спільну історію народів, які свого часу були частиною Великого князівства Литовського, та показує історичні зв'язки між Литвою та Україною. На відкриття до Дубна завітала делегація з Литви на чолі з генеральним директором Палацу Великих князів Литовських Відасом Долінскасом.

Херсонський краєзнавчий музей позначили міжнародним розпізнавальним знаком «Блакитний щит». Відтак на нього поширюється дія Гаазької конвенції про захист культурних цінностей.

За кордоном

У Стокгольмі було підписано Меморандум про співпрацю для дослідження та збереження культурної спадщини Великого Лугу. До проєкту долучилися українські, шведські та міжнародні інституції. Співпраця передбачає документування, дослідження та збереження пам'яток, які відкрилися через російський підрив Каховської ГЕС 6 червня 2023 року. Документ об'єднав Запорізьку обласну державну адміністрацію, Запорізький національний університет, Національний заповідник «Хортиця», Swedish National Maritime, Transport and Military Museums та International Congress of Maritime Museums.

У Варшаві відбулася міжнародна конференція «Музеї мають голос», присвячена ролі музеїв у збереженні культурної спадщини, відновленні громад та формуванні майбутнього України. Захід став спеціалізованим майданчиком для музеїв у рамках офіційної програми підготовки до Конференції з питань відновлення України 2026 (URC 2026). Участь у ньому взяли члени урядів, представники 20 українських та польських музеїв, міжнародних організацій та партнерських інституцій.

У Словенському етнографічному музеї (Любляна) відкрито виставку «Вишивана Україна: народний одяг українців кінця XIX–XX століття». Експозицію українського вбрання представлено 40 автентичними комплектами народного строю із фондової збірки Музею народної архітектури і побуту у Льво-

ві імені Климентія Шептицького та приватної колекції Н. Холод. Проєкт реалізовано за підтримки Посольства України у Словенії, Словенського етнографічного музею, міністерств культури України та Словенії.

Штутгарт (Німеччина) став наступним європейським містом, де Харківський літературний музей презентував виставку «Антитекст», задуману як пересувну експозицію для німецькомовних країн, щоб запропонувати уявлення про колекцію музею та українську літературу радянської епохи. Основу виставки склали архівні матеріали Харківського літературного музею.

Виставковий проєкт «Пограниччя Європи. Зі скарбниці Львівського історичного музею» було представлено в Національному музеї Любліна, Міському музеї Вроцлава, Археологічному музеї у Познані та Музеї Центрального Помор'я в Слупську. Експозиція об'єднала археологічні знахідки, нумізматичні колекції, зброю, ордени та твори живопису, які репрезентують Львів як важливий політичний і економічний центр.

У французькому місті Кань-сюр-Мер із успіхом завершилася виставка видатного українського художника Олекси Грищенка, яка впродовж трьох місяців зібрала в замку-музеї Грімальді 11 239 відвідувачів. Масштабна експозиція, що тривала з 7 березня по 15 червня, була присвячена творчому доробку українського митця, який після еміграції тривалий час жив і працював на Лазуровому узбережжі Франції. Проєкт став результатом багаторічної міжнародної співпраці Національного художнього музею України, замку-музею Грімальді, Українського інституту у Франції, мерії міста Кань-сюр-Мер, асоціації AFUCA, а також провідних європейських приватних колекціонерів. Глядачам презентували майже 60 живописних і графічних робіт, архівні документи, родинні світлини та ескізи, що розкрили життєвий шлях автора.

Перша леді України Олена Зеленська взяла участь у відкритті українського аудіогіда в Музеї окупацій та свободи Vabamu – найбільшому приватному неприбутковому музеї Естонії. Він зберігає пам'ять про радянську й нацистську окупації Естонії. Мережа україномовних аудіогідів реалізується під патронатом першої леді по всьому світу.

Також відкриття аудіогіда українською мовою відбулося у данському місті Оденсе в Музеї казкаря Ганса Крістіана Андерсена. Безпосередньо участь у церемонії узяли посол України в Королівстві Данія Андрій Яневський і мер Оденсе Петер Рабек.

Делегація Закарпатського обласного краєзнавчого музею імені Тиводара Легоцького на чолі з директоркою Ольгою Шумовською здійснила робочий візит до міста Кошиці (Словаччина). Головною подією зустрічі стало офіційне підписання договору про довгострокову співпрацю зі Східнославацьким музеєм у Кошицях. Вона передбачає реалізацію спільних наукових, культурних та масштабних виставкових проєктів, постійний обмін професійним досвідом між науковцями обох країн, зміцнення міжнародних зв'язків та спільне збереження спільної історичної пам'яті європейського регіону.

Література В Україні

II Київський ярмарок мистецької книги / Kyiv Art Book Fair (KABF), який відбувся 5–7 червня, об'єднав 53 міжнародних та українських незалежних видавців і авторів. Прагнучи представити незалежні нон-фікшн видання з акцентом на мистецькі, культурні, візуальні та дослідницькі практики, ярмарок зібрав в одному просторі самвидав і малотиражні видання, художні альбоми та монографії, фотокниги та зінзи, теоретичні праці та критичні дослідження сучасної візуальної культури. Окрім книжкового напрямку, вперше було представлено напрями вінілової культури та мистецтва.

В Україні вперше українською мовою видано п'ять японських дитячих книжок у межах благодійного проєкту «Японські книги для дітей України: гуманітарна ініціатива та культурне партнерство». П'ять тисяч примірників безкоштовно передадуть бібліотекам, школам, дитячим садкам, лікарням та громадським організаціям по всій країні. Проєкт реалізували українське видавництво «Ранок», японське дитяче видавництво Shiko-Sha та НПО «Український культурний центр» у Токіо.

Публічна літературно-психологічна дискусія «Чоловіче та жіноче: діалог через тексти Чингіза Айтматова та сучасні реалії», присвячена творчості киргизького письменника Чингіза Айтматова, відбулася у Києві під патронатом Посольства Киргизької Республіки в Україні. Захід відбувся за ініціативи MÜTEŞEM QIRIM (MQ Community) та був присвячений Міжнародному дню сім'ї. У межах події відбулося відеозвернення сина письменника Аскара Айтматова. Під час заходу було представлено книги Чингіза Айтматова українською мовою, експозицію, присвячену культурі Центральної Азії, та портрет письменника роботи художника Василя Перевальського.

За кордоном

В італійському Мілані на території старовинної вілли Шейблер пройшов Другий фестиваль української книги (Festival del Libro Ucraino). Організатори: асоціація «Ucraina Più – Milano» та Фонд Паскуале Баттіста (Fondazione Pasquale Battista). Дводенна міжнародна подія об'єднала близько тридцяти українських авторів з України, Німеччини, Португалії, Угорщини, Словенії та Польщі, а також майже два десятки провідних українських та італійських видавництв. Програма була представлена у вигляді чотирьох тематичних платформ: зали для україномовних читачів, простору двомовного діалогу, великого книжкового ярмарку та унікальної локації спільноти «Вікімедіа» з редагування італійської Вікіпедії задля боротьби з російськими наративами в інтернет-просторі. Центральні зустрічі вели італійська журналістка Мануеліта Маджо та директорка Всеукраїнського форуму військових письменників Тетяна Пилипець. Головною місією проєкту визначили створення підґрунтя для того, щоб великі італійські видавництва (зокрема Marsilio Editori, Bompiani, Interlinea, Bonferraro) активно перекладали та видавали сучасну українську літературу.

Українська поетка Ія Ківа взяла участь у 56-му Poetry International Festival, що відбувся 4–7 червня у Роттердамі (Нідерланди). У різних локаціях

міста проходили поетичні читання за участі авторів з різних країн. Українська поетка І. Ківа мала чотири події, під час яких ділила сцену з представниками поетичних спільнот інших країн.

Письменник Андрій Курков отримав спеціальну відзнаку премії Джорджа Орвелла. Нагороду вручили під час церемонії The Orwell Prizes 25 червня в Bloomsbury Theatre у Лондоні. Андрій Курков був серед фіналістів премії в категорії політичного нонфікшну з книжкою «Three Years On Fire: The Destruction of Ukraine» («Три роки у вогні: руйнування України»). Вона вийшла у видавництві Open Borders Press.

Українсько-канадська письменниця Марія Рева стала лауреаткою Amazon Canada First Novel Award 2026 за роман Endling, що вийшов у видавництві Knopf Canada. Переможницю оголосили 4 червня під час церемонії в Торонто. Amazon Canada First Novel Award відзначає дебютні романи канадських авторів. У 2026 році премію вручили в п'ятдесяте.

Український і литовський письменник, філософ та критик Я. Мельник став лауреатом літературної премії Антанаса Вайчюлайтіса. Нагороду Мельнику присуджено за новелу «Ніхто не чекав жодного Джона», опубліковану у 2024 році в літературному журналі Metai. Премії вручено 23 червня у Вільнюсі, в Інституті литовської літератури та фольклору.

Книжки Сергія Жадана «Арабески» (пер. Міхал Петрик, видавництво Czarne) та «Мої жінки» Юлії Ілюхи (пер. Катажина Фішер, видавництво Коледжу Східної Європи) увійшли до довгого списку літературної премії Центральної Європи «Ангелус».

Збірка українського поета Юрія Завадського «Як відчутти самотність у переповненому поїзді» (видавництво «Ha!art Corporation») потрапила у фінал 30-ї ювілейної польської літературної премії Nike («Ніка»), що надається за найзначнішу польську книгу року.

У червні вийшов перший випуск українсько-норвезького часопису про літературу та історію «Номер 13» («Nummer 13»). До нього увійшли тексти й роботи понад 20 українських та міжнародних письменників, поетів, перекладачів, істориків, літературознавців, діячів культури та військовослужбовців. Перший випуск присвячено темі знайомих і незнайомих ландшафтів.

Бібліотеки

За кордоном

Делегація із шести представниць ВГО Українська бібліотечна асоціація здійснила професійний візит до Литовської Республіки, де представила Україну на ювілейному XXV Міжнародному зльоті бібліотекарів Жемайтії та Малої Литви. Візит відбувся на офіційне запрошення Публічної бібліотеки імені Ромулдаса Гранаускаса Скуодаського районного самоврядування на чолі з її директором Йонасом Грушасом та за підтримки Литовської асоціації бібліотекарів. Ювілейний XXV Міжнародний зліт бібліотекарів Жемайтії та Малої Литви «25 років: від першого кроку до Мостів Дружби» є щорічною професійною традицією, яку започаткували литовські колеги для об'єднання фахівців, промоції

культурних послуг регіону та створення платформи для довготривалого міжнародного партнерства.

«Українську книжкову полицку» в межах міжнародної культурної ініціативи першої леді України Олени Зеленської було відкрито у польському Гданську в Європейському центрі Солідарності. Участь у заході взяли, зокрема, віцепрем'єр-міністерка – міністерка культури України Тетяна Бережна, перший заступник міністра культури Іван Вербицький та заступниця міністра Анастасія Бондар. Також «Українську книжкову полицку» було відкрито у Центральній бібліотеці ім. Сречка Вілхаря в словенському місті Копер. А 23 червня посол України в Угорщині професор Федір Шандор спільно з мером міста Айка Бейло Шварцом урочисто відкрили «Українську книжкову полицку» в місцевій бібліотеці.

Благодійність

За кордоном

У Пресвітеріанській церкві міста Берклі (штат Каліфорнія, США) під гаслом «Ukraine Lives!» («Все буде Україна!») відбувся масштабний благодійний концерт Української капели бандуристів Північної Америки ім. Тараса Шевченка. Виступ став фінальним акордом цьогорічного гастрольного туру капели, у межах якого артисти дали п'ять великих концертів: один у Фініксі (штат Аризона) та чотири в Каліфорнії – у Сан-Дієго, Лос-Анджелесі, Сак-раменто та Берклі.

Вечір української поезії та музики «Гори, душе!» у Новій камерній залі Латвійської музичної академії ім. Язепса Вітолса у Ризі об'єднав дипломатів, латвійських культурних діячів та українську молодь навколо мистецьких і благодійних проєктів, серед яких – презентація латиського перекладу збірки «Веселий цвинтар» Василя Стуса та фінальний концерт благодійної ініціативи «Надішли музику Україні». Цей проєкт спільно реалізують Благодійний фонд піаніста Андрейса Осокінса (Andrejs Osokins) та Латвійська музична академія.

Український рок-гурт O.Torvald підбив підсумки свого великого світового туру містами Північної Америки та Європи. Завдяки концертам та донатам прихильників музикантам вдалося зібрати 1,8 мільйона гривень. Усю суму вирішено розподілити між військовими та благодійними ініціативами.

Масштабна міжнародна благодійна акція «Живий вінок єдності України» вперше об'єднала українську громаду Барселони навколо стародавніх обрядових традицій і спільної мети зі збору коштів. Міжнародна культурна ініціатива, започаткована громадською організацією «Український штаб міжнародної дипломатії», у Барселоні реалізується за всебічної підтримки та координації Української спільноти Барселони.

У межах благодійної акції «Українським дітям – українську книгу» закладам освіти, бібліотекам і громадським осередкам Іспанії, де навчаються українські діти, передано 2 000 примірників україномовних видань. Книжкову гуманітарну місію було реалізовано за всебічного сприяння посольства України в Королівстві Іспанія та генерального консульства України в Барселоні, зокрема за особистої координації консула Олега Грабовського.

Побратимство

За кордоном

У Касселі (федеральна земля Гессен, Німеччина) уперше відбувся форум Café Schytomyr, спрямований на посилення муніципального, волонтерського та культурного співробітництва з його українським містом-побратимом Житомиром. Організатори заходу – німецькі об'єднання Europa Union Kassel e.V. та Offen für Vielfalt e.V. Форум зібрав понад 150 учасників, серед яких – офіційні делегації з Житомира, а також із польського міста Гдиня, яке є спільним партнером обох міст. Головною метою організаторів було створення тривалого регіонального майданчика для діалогу про Україну.

Культура та мистецтво для людей з інвалідністю

В Україні

У межах Національного тижня безбар'єрності 2026 в Національному комплексі «Експоцентр України» в Києві було презентовано мистецький арт-проект «Безбар'єрність – це коли можеш за словами бачити людину». Проект є частиною всеукраїнської кампанії соціальних змін «Безбар'єрність – це коли можеш», що реалізується у межах ініціативи першої леді України Олена Зеленська «Без бар'єрів» у партнерстві з ЮНІСЕФ, Міністерством культури України, Радницею – Уповноваженою Президентом України з питань безбар'єрності та ГО «Безбар'єрність» за фінансової підтримки Федерального міністерства економічного співробітництва і розвитку Німеччини (BMZ) та за підтримки Уряду Великої Британії.

Миколаївський обласний краєзнавчий музей отримав інформаційну табличку, яка містить відомості про заклад та режим роботи українською мовою і шрифтом Брайля. Табличку виготовлено та передано музею в межах проекту «Доступний Миколаїв: Урбанізація через інклюзивність», який втілила ініціативна група молоді ГО «Творити добро». Проект реалізовувався Громадською організацією «Десяте квітня» у партнерстві з Дитячим фондом ООН (ЮНІСЕФ) та за підтримки Федерального міністерства економічного співробітництва і розвитку Німеччини (BMZ) через державний банк розвитку KfW.

Матеріал підготувала

Ю. М. Темненко, провідний редактор
сектору ДЗК відділу НАУІ
Інформцентру з питань культури та мистецтва

Комп'ютерне опрацювання та редагування **І. Г. Піленко**

Формат 60x84/16. Умовн. друк. арк. 1,39. Б/т. Зам. 42. Безплатно

НБУ імені Ярослава Мудрого, Київ-1, Грушевського, 1. Тел. 278–85–12